NARRATIO NAZORAEORUM

quae dicitur

MEMPHIBOSTHE

e codice vetustissimo Latino,
olim in Gallia reperto,
nunc denuo edita.

LUGDUNI
apud Georgium de Villiers, bibliopolam,
ad Ascensum Sancti Sebastiani, XII.

MDCCCLXXX

Editio interior ad usum amicorum
trecentis tantum exemplaribus excusa.
Non ad vulgus, sed ad paucos.

MONITUM AD LECTOREM

Haec narratio non ad vulgus missa est, sed ad paucos, qui silentium diligunt, et sub littera spiritum quaerunt.

Non omnia hic aperiuntur; neque omnia aperienda sunt. Quaedam enim traduntur voce humili, quaedam manu fideli, quaedam corde tantum, ubi homo interior audit quod homo exterior non capit.

†

Ex antiqua memoria, inter amicos servata, hoc exemplar denuo compositum est Lugduni, non longe a colle ubi crux rubra nomen suum tacite custodit.

Qui legerit, non quaerat tantum historiam, sed vestigium. Non enim scriptum hoc datum est curiositati, sed desiderio; neque superbiae scientiae, sed cordi humili quod ad Principium redire cupit.

Sunt libri qui clamant in foro; sunt autem libelli qui transeunt de manu in manum, sicut lumen parvum sub veste portatum, ne ventus saeculi exstinguat illud.

Sunt libri qui discipulos sequuntur; hic autem libellus discipulum suum nondum novit.

†

Si quid hic obscurum est, non statim damnet lector. Forte velatum est, non deletum. Forte absconditum est, non perditum. Forte silentium ipsum pars traditionis est.

Editio haec, amicorum tantum usui destinata, non numerum quaerit, sed fidem. Qui accipit, custodiat. Qui intellegit, taceat. Qui dubitat, oret.

IN MEMORIAM

Eorum qui vitam suam tradiderunt,
ut hoc testimonium per tempora transiret.

Pamphilo Caesariensi,
librorum sanctorum custodi;

Origeni,
magistro Scripturarum;

Clementi Alexandrino,
qui in antiquis traditionibus lumen Verbi quaesivit;

Pothino,
episcopo nostro Lugdunensi,
cum Blandina et sanctis martyribus Galliarum passo;

atque per eos Polycarpo,
Ioanni Presbytero,
Iacobo Iusto, fratri Domini,
et omnibus qui in silentio et sanguine
verbum Christi aeterni custodierunt.

NARRATIO NAZORAEORUM

quae dicitur Memphibosthe
ab Alexandria usque ad Machaeronta
annis CCCXXXIX-CCCXL Seleucidarum
ex graeca voce in latinum vetustum versa

. . .

Sermo primus

De Serapeo

Et factum est in diebus illis, Serapeum Alexandriae stabat super civitatem, album valde, et gravabat omnem urbem. Et iuvenes scribae Sadducaeorum veniebant illuc ut discerent; et putabant se heredes esse Philonis. Et nominabant eum saepe, non intellegentes quae dicebant.

Et vespere conveniebant sub columnis, et irridebant provinciales, et ridebant eos qui fervebant spiritu, quos dispersio Iudaeorum trahebat usque ad portum.

Erat autem inter eos vir nomine Iesus. Dicebant eum filium esse cuiusdam Azariae. Azarias autem mortuus erat veneno tredecim annis ante. Et factus est Iesus eis in derisum. Pauca loquebatur; et ipsa taciturnitas eius irritabat eos. Videbatur enim celare rem quam non licebat eis scire.

Una autem vespera clamavit unus ex eis voce maiore quam ceteri: Videte eum, principem, principem Memphis. Et statim riserunt omnes. Memphis enim iam non erat nisi civitas lapidum mortuorum; remanserant ibi colossi caeci et sacerdotes non habentes deos quibus servirent.

Memphibosthe, dixerunt ridendo, princeps civitatis quae non est, princeps de nullo loco. Et mansit nomen. Et quotiens transibat per forum, mittebant illud in faciem eius sicut lapidem levem. Et nemo sciebat quomodo recte ferirent.

Sub risu autem Iesus sentiebat aliud, timorem. Iuvenes illi Sadducaei fortiter ridebant; sed scire debebant nomen Ethan Ezrahitae. Patres eorum susurrabant illud. Sciebant et nomen

Azariae, et nomen seminis Zarae. Putabatur exstinctum; et iterum per risum volebant illud tacere facere.

Ante Alexandriam fuerat Ierusalem. Et Iesus custodiebat memorias istas integras; soli anni erant in quibus patrem habuerat. Undecim annorum erat quando ductus est in Aegyptum. Ante hoc creverat in umbra viri quem Pharisaei templi vocabant fabrum lignarium.

Non erat tota malitia in risu illo; quoniam Azarias operuerat partem templi trabibus cedri Libani, et viderant eum iubentem artificibus sicut vir aedificationis, non sicut princeps. Et mansit cognomentum, amabile contra voluntatem eorum. Non enim facile est irridere virum intrantem in sancta sanctorum, et portantem absconditum sub vestimentis regis signaculum Salomonis, quo iudicabat causas hominum.

Postea factus est discessus. Et Iesus non servavit ex eo nisi memoriam turbidam: valedictiones veloces, plaustrum, transitus. Octo annis crevit longe a patre suo; sciebat solum quia Azarias adhuc vivebat in Ierusalem, sub tecto cedrino quod ipse poni fecerat.

Et cum esset annorum decem et octo, venit nuntius in ipsam Alexandriam: Azarias mortuus est veneno. Et didicit Iesus mortem patris sui de longe, sicut didicerat, puer existens, magnitudinem eius: per os aliorum, neque potuit dicere ei vale iterum.

Non enim erat nomen hoc Iesu fabula seniorum incerta; sanguis eius erat. Spes eius qui venit in nomine Domini vivebat in eo per sanguinem Ethan Ezrahitae, avi eius. Ethan cantaverat in umbra throni exspectationem regis venturi, qui liberaret populum. Et ipse portabat per matrem semen Zarae, filii Iuda, de linea regali leonum.

Iesus erat psalmi viventes in eo, magis quam didicisset eos. Et qui accedebant ad eum dicebant audire in voce eius duos sanguines respondentes sibi: mansuetudinem Ethan, qui componebat regi nondum venienti; et aliquando subito ignem leonis patris sui Azariae. Ignis ille ascendebat, et oportebat eum mature discere tenere eum, in civitate qualis est Alexandria.

Dicebant autem quia Herodes excaecavit oculos Ethan in novissimis annis regni sui, propter verbum nimis manifeste dictum

de semine Zarae. Sadducaei autem Alexandriae, ludentes, vocabant eum Baba ben Buta, sicut illum alium sapientem quem Herodes olim excaecaverat et servaverat sibi solum consiliarium.

Sed Baba ben Buta pepercerat regi et adiuvaverat eum relevare templum. Ethan autem numquam pepercit. Hoc sciebant Sadducaei, et hoc sciebat tota Alexandria.

Sed factum est aliquid nocte quod nemo eorum scivit. Venit homo ad Ethan in tenebris domus eius, et se ostendit quasi viator simplex. Et sedit iuxta eum, et locutus est de rege.

Dicunt eum crudelem esse, dixit ignotus; dicunt eum excaecasse virum iustum propter voluntatem. Exspectabat responsum, exspectabat maledictionem. Ethan autem tacuit modicum. Deinde dixit quod ille non exspectabat.

Ignosco ei, dixit. Nescio nomen eius, nescio faciem eius. Sed si fecit hoc ex timore magis quam ex odio, magis doleo super eum quam odi eum. Timor regis carcer est obscurior quam meus.

Et ignotus nihil dixit. Sedit adhuc parum in tenebris; deinde surrexit et abiit, non nominans se. Ethan numquam scivit quis venisset ad eum illa nocte. Et rex non rediit ad eum ut diceret quis esset.

Et tamen hoc mirabilius erat in tota re: Ethan non tenuit rancorem contra aliquem. Caecus, perseverabat facere cantica promissioni quae post eum impleretur. Et qui noverant eum dicebant quia videbat in nocte sibi imposita res quas lux numquam ostendisset ei. Videbat corde, melius quam umquam viderat oculis.

Iesus autem adhuc ignorabat, in anno trecentesimo tricesimo nono Seleucidarum, quia et historia Iohannis habuerat suam scissuram, decem annis ante, longe ab omni oculo inutili; rem quam nemo narraverat ei integre, neque in Magdala neque in Alexandria.

In anno trecentesimo vicesimo nono Seleucidarum, tertio anno Tiberii, Makedda reversa est in Ierusalem. Regina erat Axum. Reducebat filium suum Menelik, annorum viginti duorum. Afferbat tus et aurum et myrrham. Venerat primum honorare memoriam Azariae, Naziraei et portatoris signaculi Salomonis, patris Menelik; deinde renovare pactum antiquum Arcae Testamenti,

quod olim signaverat cum Azaria.

Eleazar filius Ananiae accepit eam. Erat pontifex magnus nuper factus. Et accepit reginam et filium eius cum omni honore; divitiae enim Axum hoc imponebant. Regina autem coram conventu postulavit ut constitueretur Naziraeus qui teneret signaculum Salomonis, sicut Azarias tenuerat ante eum.

Et nominaverunt Iacobum Iustum. Filius erat Azariae, et frater ex parte Menelik, et ipsius Iesu, quamvis hic iam longe esset absconditus in Alexandria. Et scriptum est novum pactum Arcae Testamenti in quadraginta novem annos.

Sed Eleazar posuit condicionem: Iacobus numquam posset duos titulos simul tenere, neque rex et Naziraeus simul, sed unum aut alterum. Neque Roma, neque Herodes Antipas, neque pontifex Sadducaeus volebant regem Iudae, etiam natum ex regina aliena, etiam de sanguine tam antiquo quam Azariae.

Iacobus autem accepit sine lite. Et ipse demonstravit verum depositarium sanguinis Iudae per patres. Hic erat Iohannes, de domo Phares.

Iohannes stetit coram conventu. Ibi sedebat Eleazar; ibi erant Iacobus, Makedda, et Menelik. Et Iohannes promisit solemniter se numquam repetiturum regnum patrum suorum. Erat tamen ipse per patrem filius Iuda, sicut quilibet alius portans nomen.

Sed ista renuntiatio non erat electio; erat patientia imposita. Omnes qui sedebant illo die imposuerunt eam sibi, unusquisque propter causam suam. Nemo eorum volebat regem verum super thronum Iudae.

Anno autem sequente, in anno trecentesimo tricesimo Seleucidarum, Herodes Antipas audivit hanc renuntiationem. Et iudicavit quia non sufficiebat. Plus quaesivit. Iohannes debebat ei iurare oboedientiam in persona, ipsi et Romae, coram testibus, in Sepphoris.

Iohannes ivit illuc, et subiectus est maerens. Iam semel renuntiaverat sanguini suo. Secundo autem coactus est iurare fidem homini et imperio, quae tenebant locum patrum eius.

Ex illo die Iohannes nihil amplius vindicavit. Recessit in desertum iuxta Iordanem. Et coepit dare lavacrum, secundum traditionem patrum. Mergebat homines in aqua fluminis ad lavanda peccata eorum. Et semper annuntiabat unam rem: alius veniet post me, vir maior me.

Sciebat enim Iohannes rem melius omnibus: linea Phares, sua, non iam poterat regnare. Renuntiaverat coram pontifice magno et coram Antipa. Alia linea portare debebat promissionem, quam patres eius tenere iam non poterant.

Iuvenes autem Sadducaei Serapei non ignorabant aliquid de linea Iudae. Sciebant Naziraeos libri Numerorum; sciebant eos sicut suas genealogias, forsitan melius. Et irridebant eos cum scientia. Scientia illa veniebat ex studio, non ex ignorantia.

Liber Iubilaeorum, dicebat unus eorum cum risu pravo, ecce lex eorum: calendarium pastorum, pietas speluncarum et votorum, bona viris qui numquam viderunt Romam.

Eis Naziraei non erant nisi custodes, custodes temporis transiti, pendentes de iuramentis capillorum longorum et votis vini recusati. Mundus autem, verus mundus, regebatur aliis tabulis: tabula Alexandri Alabarchae, fratris Philonis. Nomen eius solum aperiebat portas palatii Tiberii et mensas totius maris.

Isti habent tabulam, dicebant, ostendentes sibi invicem signaculum Alabarchae in aliquo scripto telonii: tabulam quae numerat, sociam Augusti, quae loquitur Latine et ponderat auro, non votis Naziraei.

Et in hac securitate ridebant Iesum. Credebant enim se esse de parte quae iam vicisset. Non suspicabantur autem rem unam: ridebant de sola re in Alexandria quam neque Roma neque aurum Alabarchae umquam posset emere.

. . .

Sermo secundus

De nocte exitus

Venerunt autem accipere eum nocte sine luna. Sic venit homo accipere virum quem timet perdere. Tres fratres Nazoraei

intraverunt; facies eorum portabat pulverem viae. Et ingressi sunt usque ad cubiculum inferius, ubi Iesus habitabat post mortem matris suae.

Oportet exire, dixerunt, sine praeambulo, sicut dicitur res nimis diu retenta.

Senior autem ex tribus recepit spiritum suum, et narravit quid mutatum esset paucis hebdomadibus. Hoc aestate, inquit, Herodes Antipas didicit rem. Tota curia putabat rete mortuum cum patre tuo. Sed rete vivit.

Post casum Azariae, Iohannes primo renuntiaverat. Renuntiavit coram pontifice magno; renuntiavit omni iuri super thronum patrum suorum. Iohannes tenet domum Phares. Deinde, novem annis ante, in anno trecentesimo tricesimo Seleucidarum, in Sepphoris, Antipas amplius exegit. Iohannes debebat iurare ei in persona, ipsi et Romae, quasi ut clauderetur res.

Antipas credidit se tenere totam viam Regum, a Petra usque Pella. Sed non erat ita. Rete numquam cessavit. Quando hoc scivit, furor eius factus est niger. Iussit consulem Romanum Alexandriae quaerere Nazoraeos. Deinde ipse abiit Romam, ut peteret faciem Tiberii.

Nunc igitur, dum abest, oportet educere te hinc, antequam revertatur, antequam venatio componatur vere.

Iesus erat annorum triginta et unius. Sciebat ab infantia quia dies hic venturus esset. Tulit secum pauca: tunicam alteram, nummos paucos. Et probavit tsitsit rubrum in angulo dextro tunicae suae. Ligavit eum alte sub cingulo; sic absconditus, nemo poterat videre.

Antequam exiret de domo, respexit civitatem semel. Civitas ista viderat eum crescere in derisu et diffidentia. Civitas ista vocaverat eum principem civitatis mortuae, nesciens quia ipsa Alexandria facta erat ei sepulcrum apertum sub caelo.

Et Ierusalem? interrogavit. Iam sciebat responsum. Senior trium movit caput. Ierusalem, inquit, hoc anno tota est pontificis magni. Nulla via in qua possis transire quin agnoscant te; nullum forum ubi non tradaris. Sanguis Azariae non cessavit fluere sub pedibus eorum. Non sinent filium ambulare ubi pater cecidit.

. . .

Sermo tertius

De via Iericho

Acceperunt ergo viam quae vitat capitalem, per meridiem usque Iericho, deinde iuxta vallem Iordanis, declinantes de industria templum et custodiam eius. Iter duravit hebdomades, sub sole qui non infirmabatur, inter caravanas negotiatorum et greges ductos ad mercatus septentrionis.

Et dum procedebant, oculi hominum mutabantur. Primo senex ad puteum cessavit trahere situlam et respexit Iesum longius quam decorum erat. Deinde mulier in introitu pagi posuit manum ad os suum et vocavit filios suos voce humili.

Communitates autem Nazoraeorum iuxta flumen videbantur eum agnoscere. Cursores praecesserant transitum eorum; monuerant pagum post pagum, non dicentes nomen eius. Homo venit, dicebant solum. Nolite interrogare; suscipite eum.

Hic est, susurrabant. Ezrahita est. Ille est quem dicebant perditum cum Azaria. Et videbatur in quibusdam faciebus gaudium paene cum dolore. Gaudium erat eorum qui fleverant lineam, et videbant eam ambulantem coram eis in carne et ossibus, nondum credentes plene.

Iesus autem omni vice ponebat digitum super labia sua. Servate silentium, dicebat leniter et firmiter. Sadducaei tenent Ierusalem. Dicere nomen meum alta voce est subscribere mortem meam, sicut subscripserunt mortem patris mei. Sinite me adhuc paululum ambulare in umbra.

Et unusquisque, dolens, devorabat gaudium suum et vertebat illud in silentium, sicut lucerna exstinguitur ne prodat locum absconditum.

. . .

Sermo quartus

De Iordane

Iohannes autem iam exspectabat eos. Videbatur scisse. Homines deserti dicebant de eo rem unam: videbat homines venire antequam apparerent in via. Et illo die, stans in aqua usque ad genua, intuebatur viam Iericho, quasi exspectaret aliquid ab mane.

Cum autem Iesus tandem apparuit in ripa, duo viri steterunt facie ad faciem in silentio. Iohannes consideravit eum diu. Faciem istam numquam viderat, et tamen videbatur eam nosse: fatigationem multarum hebdomadum itineris, et in angulo tunicae, solutum itinere, filum pendens, rubrum, tsitsit.

Tunc aliquid cessit in facie eius: duritia deserti, diffidentia principis Scissurae erga omne quod veniebat ex Zara. Omnia illa subito recesserunt coram evidentia hominis soli, hominis sine patre, venientis quaerere in aqua quod Ierusalem abstulerat ei.

Pater tuus debuit hic esse, dixit Iohannes simpliciter, sine praeambulo. Ipse debuit ponere manum super caput tuum, et non manus eorum super guttur eius.

Iesus nihil respondit. Intravit in aquam. Et Iohannes accessit ad eum, sicut pater accedit ad filium redditum sibi postquam putaverat perditum. Manus eius posita est super caput Iesu, et non tremuit.

Complebat enim, tredecim annis tarde, opus quod venenum impedierat, et quod iuramentum datum Herodi Antipae in Sepphoris, anno trecentesimo tricesimo Seleucidarum, tenuerat usque adhuc. Iohannes sciebat, ponens manum, quia frangebat iuramentum illud sine reditu.

Et in ripa silentium ruptum est. Illi qui servaverant illud omni via ab Iericho non clamaverunt; fleverunt. Scissura susceperat tsitsit rubrum Zarae. Et nemo illo die potuit dicere utrum ritus fieret, an vulnus clauderetur tandem, vulnus vetus generationum multarum in aqua fluminis.

. . .

Sermo quintus

De Magdala

Post Iordanem Iesus non descendit retro. Ascendit ad aquilonem iuxta flumen, donec vallis dilatata est et lacus Galilaeae apparuit,

magnus et quietus inter colles. Non iam erat omnino homo qui exierat de Alexandria. Aliquid solutum erat in eo ex manu Iohannis super caput eius; tensio portata ab infantia, quam ipse iam nominare non poterat.

Stetit in Magdala. Erat vicus magnus piscatorum et salsatorum piscium, in ripa occidentali sub monte Arbel. Odor salis et piscis sicci ascendebat de portu antequam aqua videretur. Et sedit paululum seorsum, iuxta naviculas tractas super harenam.

Iuvenis autem mulier de vico respexit eum. Iam vocabatur Maria Magdalene. Non ausa est ipsa accedere; filia non accedit sola ad peregrinum, et minus adhuc ad eum de quo rumor descendebat per lacum his diebus, a Iordane.

Ivit ergo ad Iohannem, piscatorem vici, amicum omnium, virum iustum quem honorabant propter rectitudinem eius et propter virtutem in retibus. Vade, dixit ei, et loquere cum eo. Interroga quis sit et unde veniat. Dicunt res ab Iericho; volo scire si verae sunt.

Iohannes non contradixit. Nemo enim negabat ei tale ministerium, et ipse cupiebat nosse ignotum istum sedentem inter naviculas eorum, nihil petentem ab aliquo.

Accessit ad Iesum cum simplicitate viri qui numquam necesse habuit computare verba sua. Dicunt quia venis a Iordane, dixit sine praeambulo, et quia Iohannes, vir deserti, suscepit te sicut filium. Estne verum?

Iesus respexit eum momentum. Facies aperta erat, sine calculo, tam diversa a diffidentia Alexandriae. Et elegit non negare. Verum est, dixit simpliciter.

Iohannes movit caput, contentus. Una ista veritas sufficiebat signare fidem. Deinde conversus est ad Mariam, quae exspectabat paulo longius. Fecit ei signum ut accederet. Veni, dixit; hic est. Ostendo tibi eum.

Maria ergo accessit. Et tunc solum ausa est loqui. Introductio venerat de ore Iohannis; sine hoc, sola numquam ausa esset accedere. Tu es, dixit, Ezrahita de quo loquuntur ab Iericho. Et non erat interrogatio.

Iesus non negavit. Erat in oculis mulieris istius simplicitas quam diu non invenerat: non timor reverens Nazoraeorum fluminis, non derisio Sadducaeorum Alexandriae, sed aliquid simplicius, curiositas mulieris quae videbatur timere neminem, ne principem quidem nuntiatum, dummodo amicus qualis Iohannes prius responderet pro eo.

. . .

Sermo sextus

De rete et filo

Maria Magdalene non reliquit eum post verba prima. Invitavit eum sedere iuxta naviculas, sicut invitatur viator quem non vis videre cito discedentem. Piscatores reparabant retia super harenam et loquebantur de pretio piscis salsi in Tiberiade. Taricheae, sic mercatores Graeci vocabant portum. Vivebat de sale et mari, longe, ut videbatur, a contentionibus templi et genealogiarum.

Et tamen Maria sciebat. Omnes in ripa illa sciebant aliquid, etiamsi obscurum, etiamsi mutatum per ora multa. Ora illa portaverant rem ab Iericho.

Dicunt patrem tuum veneno mortuum esse, dixit sine circuitu, texens iuncum inter digitos suos. Dicunt etiam quia Iohannes, vir deserti, posuit manum super te, sicut nemo fecerat postea. Levavit oculos. Multa dicunt hic; sed nescimus quae credenda sint.

Iesus diu respexit aquam lacus. Lux vespertina incipiebat rubescere. Crede quod vides, respondit tandem. Vir venit de longe; vir non habens iam patrem qui defendat eum; vir nondum sciens quid faciet de parvo quod relictum est ei.

Non erat mendacium. Sed nec tota veritas erat. Maria autem non scandalizata est. Videbatur agnoscere in hac cautela rem quam et ipsa exercebat.

Sadducaei Herodis transeunt aliquando hic, dixit submissa voce. Monitio erat magis quam simplex nuntius. Emunt piscem nostrum salsum pro stationibus Tiberiadis. Et interrogant dum manducant, de peregrinis quos viderunt venire. Si manes, ne nimis appareas.

Et risit paene contra se. Sed mane tamen modicum.

Et mansit. Diebus sequentibus adiuvit in retibus. Didicit nomina piscium et ventorum qui adducebant eos. Nemo in vico isto occupato vivere putavit videre in eo aliquid aliud nisi virum unum amplius, venientem quaerere laborem in ripa.

Sola Maria vespere respiciebat eum aliquando nimis diu, ut crederetur indifferens. Et ipse, non dicens, coepit intellegere rem: tsitsit rubrum, iam agnitum a Iohanne, forsitan inveniret hic locum, in Magdala, longe a templo et venenis eius, primum locum mundi ubi posset simpliciter esse homo antequam iterum fieret heres.

. . .

Sermo septimus

De Machaeronte

Antipas autem reversus est de Roma vere. Facies eius adhuc portabat signum sex mensium maris et audientiarum. Acceperat a Tiberio quod quaesierat: securitatem tacitam, nihil amplius. Roma non turbaretur de negotio custodiae interioris in Iudaea.

Sed vix descenderat in Caesarea, antequam poneret res suas, procurator cucurrit ad eum. Nuntius fecit eum gelare in portu.

Iohannes, dixit homo voce humili, sicut mors annuntiatur. Dum abes, ad Iordanem, suscepit virum in aqua, filium Azariae de semine Zarae. Unxit eum sicut pater.

Antipas primo nihil dixit. Qui eum viderunt narraverunt postea quia steterat immobilis tam diu ut putarent eum non audivisse. Deinde aliquid clausum est in facie eius. Non erat ira clamosa principis traditi; frigidior erat, antiquior; ratio viri intellegentis se deceptum esse novem annis integris.

Iuraverat mihi, dixit tandem paene sibi. Anno trecentesimo tricesimo Seleucidarum. Stetit ante me in Sepphoris. Iuravit quia domus Phares non recognosceret alium dominum nisi me et Romam. Et per novem annos credidi me tenere totam viam Regum, a Petra usque Pella, per solum verbum eius.

Et conversus est ad procuratorem suum. Fecit me hominem qui credebat se regnare, cum iam pararet proditionem omnium antiquissimam.

Mandatum datum est sine mora et completum sine strepitu. Iohannes captus est in deserto ubi adhuc praedicabat. Ductus est ad castellum Machaerontis, trans Iordanem. Et ibi decollatus est.

Coram paucis testibus, et coram historia quae postea scriberetur, Antipas dedit unam causam facto suo: solam quam tetrarcha poterat confiteri sine dedecore suo, timorem ne potestas viri illius super turbas aliquando verteretur in rebellionem manifestam.

De proditione unctionis nihil dictum est. De fractione iuramenti anni trecentesimi tricesimi nihil dictum est. De domo Phares tandem agnoscente domum Zarae, de omnibus istis nulla fuit quaestio in ullo scripto publico.

Nuntius ascendit lacum celerius omni caravana. In Magdala piscator eum attulit, facie cinerea. Posuit rete suum nec composuit. Maria audivit ante Iesum. Et ipsa debuit, illo vespere, dicere ei quid factum esset viro qui paulo ante mensibus susceperat eum in aqua Iordanis sicut pater suscipit filium, et nunc solverat gestum illum omnibus quae habebat.

Iesus non dixit statim. Mansit sedens immobilis. Manus eius iacebant planae super genua, quasi timeret ne inciperent tremere sine voluntate eius. Maria nihil addidit. Sciebat enim magis instinctu quam usu quia sunt nuntii qui non debent vestiri verbis pluribus.

Primo fuit sonus in capite eius. Agnovit eum tarde: aqua Iordanis, dies quo intraverat in eam. Vidit iterum manum Iohannis super se, suspensam unum momentum antequam poneretur. Illud momentum, nunc solum intellegebat, constiterat Iohanni multo plus quam putaverat tunc.

Novem anni silentii cauti, fidei apparentis tetrarchae quem forsitan iam despiciebat, fracti sunt uno gesto propter ignotum exeuntem de aqua fluminis, qui nihil habebat offerre nisi tsitsit rubrum ligatum in angulo tunicae pulverulentae.

Ego sum, dixit tandem. Vox eius rauca erat et videbatur exire de loco quem diu non usurpaverat. Propter me mortuus est.

Non, dixit Maria, citius et firmius quam voluerat. Sed ipse non vere audiebat. Intuebatur ignem nec videbat eum. Et aliquid in eo, sensit illa sed nominare non potuit, conversum est lente, sicut lapis

diu visus labi in margine tecti antequam cadat.

Cogitavit de Azaria, fabro templi, viro signaculi Salomonis, patre quem noverat et dilexerat undecim annis antequam separarent eos, et quem perdiderat de longe per os aliorum septem annis postea. Azarias mortuus erat tredecim annis ante propter eandem causam qua Iohannes hodie mortuus erat: quia agnoverat, aut paratus erat agnoscere, sanguinem quem Ierusalem volebat exstinctum.

Duo viri, duae generationes, unum pretium pro eadem re solutum: pro ipso. Et primum post Serapeum, post derisiones Alexandriae, post nomen quod iactum fuerat in eum sicut lapis levis, ascendit in eo res quae non erat luctus. Durior erat, siccior. Et cognovit eam cum timore: ira.

Ira non habens locum quo iret: neque ad Antipam, nimis longinquum et potentem; neque ad se ipsum, quia non poterat se totum accusare quod simpliciter viveret.

Surrexit sine verbo et ambulavit usque ad marginem aquae. Naviculae Magdalae iacebant ibi, obscurae, super harenam frigefactam nocte. Maria dimisit eum ire, sed sequebatur oculis. Et cum vidit humeros eius paulum incurvari, quasi sub pondere quod non audent ponere coram aliis, intellexit: flebat sine sono contra lacum; et nolebat adhuc ut videretur facere aliud quam aquam spectare.

Exspectavit multum tempus antequam accederet. Cum tandem accessit, nihil dixit. Posuit solum manum super brachium eius, non premens, non interrogans. Et ille, non conversus ad eam, murmuravit quod non potuerat dicere iuxta ignem: Suscepit me sicut pater. Et hoc ipsum, hoc occidit eum.

Maria mansit tacita paulisper. Dimisit noctem et motum aquae tenere locum quem verba illa vice implere non poterant. Deinde locuta est leniter, non quaerens consolari eum magnis sermonibus, sed dicens tantum quod videbatur ei verum.

Pater tuus Azarias mortuus est veneno, dixit. Tu eras annorum decem et octo. Crevisti sine aliquo qui poneret manum super te, sine aliquo qui diceret tibi quantum valeres, in civitate quae iaciebat in faciem tuam cognomen lapidis mortui.

Et postea fuit Iohannes. Vir qui nihil tibi debebat. Potuit dimittere te abire, sicut dimisit alios multos. Sed suscepit te loco eius qui iam non poterat facere. Dilexit te sicut diligitur filius, Iesu. Et mortuus est propter hoc.

Tacuit momentum. Deinde iterum locuta est humilius: Sed quod dedit tibi, nemo auferre poterit a te; neque Antipas, neque templum, neque ullus homo cum gladio et corona mutuata a Roma. Regnum tuum non est terra quae tollitur tetrarchae. Quod pater tuus et Iohannes reliquerunt tibi, non sumitur cuspide lanceae. Alibi vivit. Et ibi iam regnas, sive vis sive non.

Iesus non respondit statim. Diu respexit aquam nigram lacus, quasi quaereret ibi adhuc faciem Iohannis aut faciem patris quem parum noverat. Deinde tandem exiit ab eo aliquid simile primo spiritui pacis post nuntium: fragile quidem, sed verum.

Ergo rex sum, dixit, regni quod nemo potest furari mihi.

Maria nihil amplius dixit. Mansit simpliciter sedens iuxta eum, donec caelum super lacum Galilaeae inciperet pallescere.

. . .

Sermo octavus

De platea vici

Mane autem surrexit Iesus. Aliquid in eo mutatum erat ex nocte. Non rediit ad naviculas. Ambulavit ad plateam vici, ubi piscatores congregabantur ante auroram. Et coepit loqui. Vox eius longe portabatur, vento lacus obstante.

Beati pauperes, dixit, quoniam Dominus audit clamorem eorum et non spernit querelam eorum. Sic cecinit avus meus Ethan. Cecinit regi qui nondum venerat.

Beati contriti corde, continuavit, quoniam Dominus prope est illis. David ipse scripsit, quando et ipse expulsus est de proprio regno.

Beati mites, dixit iterum, quoniam possidebunt terram. Non gladio, non lancea, sed quia terra in fine semper redit ad eos qui exspectant eam in pace. Hoc etiam David cecinit, tempore quo ipse fugiebat in deserto.

Beati mundo corde et manibus puris, dixit ad ultimum. Isti ascendent in montem Domini: non potentes, non pontifices magni, sed illi quorum cor non mentiebatur. Piscatores autem audiebant eum in silentio. Et quidam flebant, nescientes plene quare.

Et levavit Iesus oculos suos super aquam, et stetit in ripa. Et facta est vox eius gravis valde, sicut vox memoriae antiquae. Et dixit:

Congregabit Dominus filios dispersionis, a Cyrene usque ad Ctesiphontem, et erit Israel unus in corde uno.

Et mirabantur piscatores, quia verbum hoc non audierant in synagoga, neque a senioribus suis. Et dixit eis Iesus:

Haec locutus est Isaias in diebus dissensionis, quando domus Iuda divisa erat, et pax longe facta est ab ea. Sed promissio eius non cecidit. Manet enim in sanguine, et in memoria patrum, sicut ignis absconditus sub cinere.

Et tacuerunt omnes qui aderant. Videbant enim quia non docebat sicut unus de scribis, sed sicut qui memor erat. Et ventus de lacu sustulit verba eius, et portavit ea ad naviculas quae erant in litore. Et erat sermo ille non doctrina tantum, sed hereditas patrum.

Docuit etiam eos orationem. Da nobis hodie panem nostrum crastinum, dixit eis. Cras dies regni est. Nemo scit horam eius. Sed qui sic orat iam vivit paululum in die illo.

Et dixit eis similitudinem. Dominus quidam abiit peregre. Et tradidit tribus servis partem bonorum suorum. Primus dissipavit eam cum meretricibus et tibicinibus. Secundus fecit eam crescere. Tertius abscondit eam sub terra propter timorem.

Cum autem reversus esset dominus, primum misit in carcerem. Secundum laudavit. Tertium autem solum increpavit. Et respexit piscatores circa se. Timere non est perdere; sed qui operatur cum parvo quod accepit, accipiet semper amplius.

Et respiciens Iesus ad eos qui agros suos perdiderant propter fenus, et ad eos qui stabant longe, timentes exactores Caesaris, dixit eis:

Audite, qui ligati estis chirographis debitorum, et quorum patres vineas suas vendiderunt propter argentum feneratorum. Non creavit Deus terram suam, ut scribatur sub manu hominis; nec dedit

hereditatem patribus, ut filii eorum servi fiant in agro suo.

In Regno quod venit, solvuntur vincula debitorum, et cadunt tabulae eorum qui numerant paupertatem fratrum suorum. Remittite ergo invicem quod tenetis, ut remittat vobis Deus quod tenetis. Qui enim ligat fratrem suum propter pecuniam, ipse ligatus est ante Deum.

Et de tributis Caesaris dixit:

Reddant qui coronam acceperunt pretium gladii sui. Vos autem nolite vendere sanguinem vestrum pro timore exactorum. Non est Roma domina terrae Dei, nec Tiberius dominus fructus quem Dominus fecit nasci de pulvere.

Venient dies, et tabulae census non stabunt, neque chirographa feneratorum memorabuntur. Erunt sicut palea ante ignem, et sicut pulvis quem tollit ventus de area.

Hoc est Iubilaeum verum filiorum Zarae: non vox pontificum qui dicunt remissionem et tenent fenus in manibus suis, sed reditus hominis ad fratrem suum, et terrae ad eos quibus data est a Deo.

Non enim propter sanguinem solum venit Regnum Dei, neque propter nomen patrum tantum; sed propter timorem Dei et iustitiam cordis.

Omnis enim homo, sive de Iuda, sive de gentibus, si honorat Dominum et non opprimit fratrem suum, intrabit in requiem eius.

Et qui habet semen regum, et non facit iustitiam, erit sicut ramus aridus. Qui autem non habet nomen in tabulis, et tamen timet Deum, hic frater est in Regno.

Et audientes quidam publicani qui stabant iuxta viam, timuerunt in corde suo, et reliquerunt tabulas suas super lapidem. Et milites Herodis, qui erant longe, dixerunt inter se: Non propter verba caeli timent reges, sed propter verba quae solvunt tributa eorum.

Illo die adduxerunt ad eum caementarium cuius manus dextera arida erat. Non poterat iam tenere instrumentum. Caementarius eram, dixit. Vivebam de opere manuum mearum. Nolo mendicare panem meum. Sana me.

Iesus posuit manum super eum. Et manus viri recepit virtutem suam. Adduxerunt ad eum puerum febrientem, et cecidit febris. Adduxerunt mulierem quam pudor mutam fecerat; et locuta est illo vespere primum post annos multos.

Et cucurrit fama iuxta lacum celerius etiam quam illa Iordanis. Maria autem videbat eum facere de longe, non accedens. Recordabatur viri sedentis pridie iuxta aquam nigram; recordabatur humeros incurvatos. Et videbat hoc mane virum stantem, regem sine terra, qui invenerat tandem regnum suum, regnum quod Antipas numquam poterit furari ei.

. . .

Additio Labubnae filii Senac

Ego Labubna, filius Senac, minister litterarum regis in Edessa, in diebus Abgari septimi, iussi ut sermo hic transferretur in graecam vocem et fierent duo exemplaria in festinatione dierum malorum.

Unum missum est in Ctesiphontem; alterum ad fratres qui sunt in Armenia. Deus custodiat eos qui custodiunt testimonium hoc, et det manum fidelem eis qui tradunt post nos.

Scriptum est in Edessa, non ad gloriam hominis, sed ut memoria non moriatur in uno loco.

. . .

Colophon scribae

Hic finitur narratio Nazoraeorum quae dicitur Memphibosthe, quam frater sine nomine, peccator indignus, manu tremente descripsit in silentio cellae, ubi nullus oeconomus numerat horas vigiliarum.

Ignoscat lector culpas pennae huius; oculus enim lassatur antequam candela sileat, et manus scribentis numquam tam certa est quam cor quod eam ducit.

Sermo iste traditus est de manu in manum, ab hominibus qui nullas divitias habebant nisi fidem suam, a ripis Iordanis usque ad terram ubi hodie scribo, absconditus ab oculis Romae,

QUAE IAM DIU PRO SANGUINE VERO POSUIT FABULAM MITIOREM.

Qui invenerit post me, custodiat eum cum eodem timore quo ego accepi; et meminerit quia silentium quod Iesus olim petivit ad ripas fluminis, nos quoque servare debemus, donec veniat tempus quo Scissura et tsitsit rubrum Zarae nihil timebunt ab ullo homine.

Deus ignoscat ei qui destruxerit librum hunc, et benedicat ei qui fideliter tradiderit eum post me.

Explicit narratio quae dicitur Memphibosthe.